

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre . . . 2 . 50 . . . Egy szám ára 12 kr.

Külföldi az év folytatán minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

HIRDETÉSI DÍJ:

4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetésekneli árleegedés adatik.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, BUDAI-UTCZA, 189. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-UTCZA, 186. SZ.

Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.

Az italméresi regálejog megváltásához.

Az italméresi regálejognak megváltása iránt a tárgyalások országszerte folyamatban vannak, sőt — a hol az egyezség sikerülhetett — nagyobb részt már be is fejezték. Hátra vannak azonban a nagyobb városok, a melyek közül előreláthatólag csak igen kevés fog sikerülni az egyezség megkötése, minek igen természetes oka az, hogy a városokban ezen jognak kihasználhatósága folyton fejlődő levén, a korábbi évek jövedelmeiből vont átlag alapján való kártalanításba a városok egykönnyen belenyugodni hajlandók nem lehetnek.

Nem tartoznak azok közé, a kik a kormány ténykedéseit alap és ok nélkül rosszalni szeretnék, sem azok közé, a kik a meglevő törvényt — csak azért, mert az nem szájunk ize szerint van — rossznak ítélni hajlandók lennének, de azt mégis meg kell mondanunk, hogy ez a törvény, mely az italméresi jog kártalanításáról szól, úgy készült, hogy a törvényhozó a városok különleges viszonyait figyelembe csak igen kis mértékben vette, azok érdekeit pedig valósággal mellőzte. — Igaz, hogy megengedi a törvény, hogy a városok a zárszámadás alapján kérjék és kapják a kártalanítást, a miben az az egyetlen előny van, hogy ha az élvezett jövedelmét nem is vallották be teljesen adó alá, mégis kártalanítatnak; továbbá megengedi azt is, hogy ne az 1881—1885. évi jövedelem vétségék a kártalanítás alapjául — mint ez a magánosoknál és községeknél történik — hanem az 1882—1886. évi, a miben ismét az az előny, hogy ezen jog kihasználása, különösen a városokban, fejlődő lelyén, az 1886. évi jövedelem rendszerint nagyobb mint az 1881. évi.

Ezeket felül aztán még csak egyetlen kedvezmény van a törvényben, a mely a városoknak javára lehet, az t. i., a mely bizonyos tekintetben a pénzügyminiszernek meghatalmazást ad, hogy a törvényjavaslat tárgyalásakor már az elnök miniszter által kilitatásba helyezett méltányosságot gyakorolhassa.

Ezek az előnyök azonban mind kevesek s bár az utolsó olyanok látszik, a mely sok sérelmet kiegyenlíthet, egyelőre még sem lehet abba sem valamely vérmes reményt vetni.

A törvénynek ismert intézkedései tizetesen a mi városunkat is sújtják, még pedig oly nagy mérvben, hogy szinte bámulunk kell, hogy hol voltak a városok képviselői e törvényjavaslat tárgyalásakor s ha ott voltak mit tettek, hogy a városok érdekeit jobban meg nem védelmezték? De persze ezen már túl vagyunk, a törvény most már törvény s ennek szomorú következtése az, hogy e törvény folytán a kincstár képviselője a városot olyan jogért, a miből évente 42.000 forint jövedelme volt, megkínálta 504.000 frt 4 1/2 % tőkével, vagyis évi 22.680 frt kamatjövdelemmel s hiven követte az irás tanácsát, hogy „ne tudja a te bal kezéd, a mit cselekszik a te jobb kezéd” — egy másik képviselő által ugyanazon jogért évi 78.000 frt bért követel!

Ezen jelenségből már látszik, hogy e városnak az italméresi jog megváltása folytán tetemes kára leend, mert nem szólva a bérlétről, a melyről, ha akar, még a pénzügyi kormányzat engedhet, magánál a kártalanításnál semmiképen sem lehet elérni azon összeget, a mit a város méltányosan igényelhetne, sőt a mint látszik, a kielégítés a fejlődő jövedelemnek felén is alul marad.

Pedig világos a törvény, hogy ha valahol az italméresi jog rendezése

hatósági jog erejű határozattal befejeztetett, az esetben azon évek átlaga vevendő a kártalanítás alapjául, a mely években a rendezés utáni állapot kifejezésre jut, és mégis, dacára annak, hogy Kecskeméten az italméresi jog rendezése, a házi kezelés behozatala folytán, hatósági jog erejű határozattal befejeztetett: most már a kincstár képviselője azt vitatja, hogy az italméresi jog rendezése alatt annak arányosítása értendő olyan esetekben, midőn az azelőtt többeknek osztatlan tulajdonát képezi; a mely felfogás az utasítás 17. §-ával sehogy sincs összhangban, a hol világosan ki van téve, hogy rendezve, vagy arányosítva, — tehát a rendezés alatt kétség kívül más értendő, mint az arányosítás alatt.

Mindezekből látható, hogy a város most válságos időnek néz elébe, a midőn könnyen megtörténhetik, hogy jövedelmei tetemesen megcsappannak még pedig elannyira, hogy az hosszabb időre a fejlődésben megbénítani fogja; ennél fogva el kell követni mindent, hogy a magunk igazát megtaláljuk és ha csakugyan nem lenne törvényes igazunk, el kell követni mindent, hogy a méltányosság czime alatt megfelelő kártalanításban részesüljünk, mert nem kiesinytelendő az a missio, a mit a törvényhatósági városok és tizetesen Kecskemét is teljesít, sőt nagy az a teher, a mit a törvény azon városokra rá ró, tömördek az az állami közigazgatási functió, a mit ezen városok teljesítenek, a nélkül, hogy ennek fejében az államtól megfelelő kárpótlásban részesüljenek. Ha ezen városok anyagi erejükben megbénítatnak, az bizony annyit fog ártani az államnak, hogy azt a városok italméresi jogán elérendő haszon egyensúlyozni nem fogja.

Elemér.

A testgyakorlás fontossága.

— Irta: Katona Mihály. —
(Vége.)

Ezzel nézetem, vagy legalább célzatom szerint kimerítettem tárgyatam s abba is hagyhatnám, ha bevezető soraimban tett azon ígéretem, mely szerint az egész életet a bölcsőtől a koporsóig felüelem, nem kütelezne, hogy néhány szóval még a férfi korról is megemlékezzem.

A 22—24 éves életkorban a testi szerzet fejlődése rendes körülmények közt be van végezve; a jellem megnyerte állandó kinyomatát uralkodó irányát; a szellemi kép zés is közel áll végüljához, vagy a legtöbb esetben szintén befejeztetett. Csak a szerzett kincsek gyakorlati értékesítése van hátra. De épen a megszerzett testi és lelki erők gyümölcsösztetésének kora, a felnőtt kor, az élet dele és alkonya az, mely a leg-súlyosabb terheket rakja az ember vállaira s elkoptatja a fáradsággal megszerzett erőket.

Az ókor egyik leghirebb szónoka, Cicero, így lelkesítette egykor a rómaiakat: „Vigyázzatok, hogy a mily nagy diadóság volt őseitekre nézve, hogy a birodalmat megszerzezték; oly nagy gyálatot ne legyen reátok nézve, hogy a mit nyertetek, megvédeni, megtartani nem bírjátok”. Vagy a mi józan gondolkodású népünk észjárása szerint fejezve ki: Nem könnyebb feladat és nem csekélyebb érdem az örök-lött vagyonot megtakarítani, mint megszerzeni.

Ugyanez áll a gyermek- és ifjúkorban megszerzett testi épesség, erő rugékonyság, valamint a kedélyi elevenség és szellemi éberségre nézve is. Es mert, mint ezt bőven fejtegetnem nem szükséges, — a mai társadalmi élet, a minden hivatási és üzleti foglalkozásban folyton növekedő verseny minden felött egyénre oly súlyos terheket rak, melyek testi erélyét felemesztik, kedélyét lehangojják, lelkét elesgesszük: mért ne ragadnák meg az eszközt, mely a lázas munka közben elvesztett testi és lelki erő visszapótlására, felriúsítására önkényint kínálkozik: a testgyakorlás.

Természetesen, mi sincs tölem távolabb, mint az, hogy a felnöttek testgyakorlásánál azon műtornára gondolunk, a mit néha czirkuszokban szemlélhetünk, vagy csak azon erősebb és merészebb testgyakorlatokra

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

A modern sajtó kinövéseiről.

(Törödekek.)
(Vége.)

A fegyver, melyvel a hős hazáját védi, a gyilkos kezében közönséges szerzőmámé tajul — úgy elfajulhat a sajtó is rossz kezekben.

Legyen szabad tehát néhány szóval megemlékeznem a sajtó káros hatásairól. Ilyen első sorban azon szemfényvesztés, hogy az újságírók a politikai kérdéseket összezavarják a társadalmiakkal. Ezt pedig számításból teszik, mert jól tudják, hogy a népet társadalmi hangokon kell esalogatni, mert a tisztán politikai hírlap nem igen találma termékeny talajra a nép között, a nép a politikához nem ért; ha pedig a társadalmi kérdéseket a társadalomhoz utasítják, ez nem sikerül, mert önmaga ellen senkisémet szeret izgatni, — összezavarják tehát a kettőt és neki uszítják a társadalmi nyomort a politikai hatóságok, mi által a sajtó a kegyelet helyébe a kritikát szentesíti, a tekintélyt megingatja, az állandó érület helyett változókéony véleményeket hoz forgalomba, és a népet feltuvalkodásra tanítja. Hány ember ment tönkre az örökös politizálás miatt, kik az előtt a tü és gyalú mellett igen becsületes emberek voltak! Igaz, hogy az ilyen sajtó nem csinálja a mérget, hanem csak beadja. Mint hogy a sajtó üzlet, nagyon természetes, hogy a közönségre van utalva. Az emberek csak addig szeretik az igazságot hallani, míg öket nem éri és azért az igazságnak az olvasó izléséhez kell alkalmaz-

kodnia. Meg is várjuk már ma a hírlaptól, hogy kellemeztesse magát, azaz, hogy minden irányban szolgáljon bennünket. Hogy mi mindent kíván a közönség a hírlaptól, arról a hölydivatlapok róza vagy zöldszinü szalonjainak tarkábnál tarkább, szellemesebbnél szellemesebb! kérdései és feleletei is adhatnak némi tájékoztatást. De nem csak a divat, de még némely politikai lapok szerkesztősegei is — csakkögy a közönséget magokhoz esalogassák és annak kedvében járjanak — foglalokznak az ilyen bizzar kérdésekre való feleletekkel. Így például felvilágosítást kérnek arról, hogy a tojás héja már a tyúkban kemény-e, vagy pedig csak a levegő hozzájárulásával keményedik-e meg, vagy szakálatlanító szert kérnek; vagy ki a pesti főorvos és mi a fizetése; hogyan lehetne a zongora megsárgult billentyűinek a fehér színt visszaadni? stb. Ezen alkalmazkodási rendszernek pedig romboló hatása van a nép érzületére, mert megmértelyezi az igazságot, a közönség gyöngéjét dődelgeti, szenvedélyeit izgatja. Ez állapot nincs ugyan inyére sem az újságíróknál, sem a közönségnek és azért az ilyen újságírók és a közönség közötti viszony nem is lehet met a közönség kevérebecsülés bizonyos árnyalatától. A közönség nyeli ugyan a hírlapokat, de megveti a hírlapírókat, mint ki kénytelen kelletlen gyakran hazudik; a hírlapíró ellenben megveti a közönséget, melyet tömegigázott követései folytán hazugságaiért felelőssé tesz. Jogosan mondja Saphir az 1863. Humoristban „hogy bizonyos költők és a humoristák bizonyos része kölönösen rantják egymást a sárba”. Igaz, hogy a hírlapok nem hazudnak egyenesen, kereken, hanem csak úgy, hogy egy

nyolozad rész igazat vegyitenek a hazugság közé. Ez a morzsányi igazság feljogosítja öket a király, a kormány, az igazságszolgáltatás felségess föfelügyelet jogának gyakorlására! Ha az újságírók valami titkot akarnak kitudni, hasonlóan Noé apának hol-lójához — kibocsátanak egy kacsat, azaz vakmérőn szélnék eresztenek valamely állítást, mint a „legmegbízhatóbb forrásból”-alvót, és várják, várják, nem jön-e rá eszfolat, meg hazudtolás vagy műnyelven „dementi” — ha igen, akkor ebből íparkodnak kiokoskodni, honnan fúj a szél. De nem vonhatok mindig az újságírók a hírek valódiságáért felelősségre, épen úgy mint a cipész, kit a bőrrel megcsaltak. A hírlap-tól azt kívánja meg a közönség, hogy a legkomolyabb dolgokról is a lehető legmúltaságosabban írjon. Adnak is autótan a reporterek a legjelentékenyebb napi eseményekről egész halladakat és drámákat. Felélicizomazzák a gyilkosságokat úgy, hogy több közönetet kell szavaznunk a gazembereknek, hogy oly pikáns olvasmányra anyagot szolgáltatnak; hát hol vannak még a részletes törvényszéki tárgyalások? Sok gonoszságot nem követnének el az emberek, ha azokról tudomást nem szereznének, ehhez járul még az elegans előadás. Schiller meg azt kívánta, hogy a költő fesheti ugyan a bűnt, a gyönyört, de fesse hozzá az ördögöt is — e nézet azonban ma már túlhaladott állásponrt, mert mai időben az ördög ép úgy elvesztette népszerűségét, mint az isten.

Elvitázhatalan tény, hogy a sok hírlap felment a nagy közönséget a gondolkozástól, ez pedig nagy baj, mert a közönség elsziklik a komoly tanulmánytól; nem gondolkozik, mert az újságok gondolkoz-

nak helyette, és így az olvasó más fejével gondolkodik és más nyelvével is beszél, miután megemészette az irodalmi gyárak eszméit. Mai napság nem kell már egy újonnan megjelent könyvet elolvasni; elég, ha arról egy journalista ismertetését elolvassuk; hogy pedig ez ismertetés mily lelkiismeretes és sokszor a bíráltnál mily kézzelgőhő argumentumok adják a végelöndöt — azt már említettem; az ily ismertetés jobban mondva, reklám tétúra vezeti a közönséget, — de azért mindenki önállóan állítja ítéletét, pedig csak azt mondja, a mit a hírlapban olvasott.

Igaz, hogy a társadalom, ha nincs megelégedve a sajtóval, megtehethet rossz kedvében azt, a mit a mesebeli majom tett, a ki földhöz vágta a tükröt, mert rút arcából látta benne, pedig ha a tükrőz erz darabba török is szét, azért annak még legkisebb darabja is csak újra mutatja azon visszatartó vonásokat, melyek az egészben láthatók voltak.

A gondolat nem fizet vámot, de más-képen vagyunk a kimondott, vagy leirt gondolatnál, mikor az a nyilvánosságra kerül. A sajtószabadság egyike századunk legzsebb vívmányainak. Sokan követelik a feltétlen sajtószabadságot, azt állítván, hogy a sajtó visszaélhet ugyan e jogával, de e visszaélés csak is a sajtó által fékezhető, javítható vagy fenytíthető: mert gyógyszer önmagában rejlik, amennyiben támadásait vissza lehet vágni, amicsámit rendreutasítani, az igazságot kideríteni. Némelyek megint szájkossárral akarják a sajtót megtisztelni, azt állítván, hogy a kényszerzabonyonk is meg van a maga jogosultsága ép úgy mint bizonyos betegeknél, nehogy az ablakon kiugorjanak. E kérdést még mai

is, a minőket a német rendszer szerint alkotott s felszerelt tornacsarnokokban az ifjúságot végrehajtatva látunk, azon merész ugrásokra, s nemcsak erősen kifejlett izom erőt, de nagy mértékű léleklélenketet, elszántságot, sőt mondhatnám vakmerőséget kívánó lengésekre, vetődésekre stb.

De hiszen nem is szükséges ezekre gondolnunk. A német tornának is vannak oly fajtái, melyek a testi épség közzéhatása s a belretek rázkódása nélkül is visszazserik a testnek a munkában elkövetett erőt, visszaadják a kedélyt és lélek telenségét. Ezek az úgynevezett tornajátékok, melyeket, a gyakorlat és tapasztalás már oly mértékben kifejlesztett, hogy azok az élet delén vagy alkonyán levő egyéneknek is kellemes szórakozást nyújthatnak s a mellet az ezen korban mindinkább beálló vesztéséből, tehát lassú vérkeringésből származó szokott nehéz lélekesség, gyomor emésztelenség, szív és máj elzáródás, altesti bántalmak, agyvérzések stb. ellen is óv. és gyógyszerrel szolgálhatnak, s a vérforrás élénkebbé tétele által elhárítván az említett bántalmakat, eltávolítják az ezen korban nem éppen ritkán előforduló kedélytelenséget, mogorvaságot, zsembséget s néha komolyabb lelki bajokat is.

Sőt még ezen végül is mesterkéltest gyakorlati eszközökhöz sem szükségesek mulhatlan fordulnak a felnőttek testgyakorlatát illetően. Avagy nincsenek-e nekünk természetesen s a mellett nemzeti testgyakorlati eszközök a már érintett labda és tekejátékokban?

Nem rendelkezésünkre állanak-e az úszás, csolnakázás, lovaglás, vívás, télen a korcsolyázás s végül valamely mérsékelt mozgással összekötött testi munka?

S hogy a testgyakorlás irányában sokak által talán rajongásig vittnek vélt lelkészedésemet érhető számalmas mosolyt meg előztem, sietek megjegyezni, hogy ha a görög világ legtekintélyesebb államférfiára és bölcsőire nézve nem volt szegény megjelenni, sőt sokszor tettleges részt venni az ó nagyzerű olimpiai játékokban, melyeken voltaképen nagyszerű tornajátékok voltak, egyesítve magukban a testi és szellemi érdekesség versenyt; ha egy Bismarkra, vagy legtekintélyesebb német egyetemi tanárra nézve nincs abba semmi lehetetlenség és lealázó ha még 60—65 éves korukban is részt vesznek a tornagyakorlatokban és pedig együtt az iparos és kereskedő segéddelel; ha a legelőkelőbb angol lord nem tartja megszégyenítőnek, hogy inasaival sorba álva játsza az ó nemzeti játékukat a Cziue-et, mely élde testvére a mi labdajátékunkból tekejátékunknak; ha egy Glodstone nem átálja naponként a fátvágni, vagy hogy közelebb jöjnek magunkhoz, ha a hajdan korban egy Nagy Lajos és Mátyás királynak nem derogált lovagiaként közé vegyülvé részt venni a lovagiakétekből; miért volna szegény reánk páducsok őseink trakk, klakk és lakkos tudóira nézve a testgyakorlás esetleg valamely mozgással összekötött kézi munka, kiknek a reánk slyosodó folyton tokozódó szellemi munka által felemésztett testi és lelki erőink pótlására és fenntartására sokszorta nagyobb

napig sem sikerült teljesen megoldani; a cenzura, mondja egy ír, talán jogosult volna, ha cenzorokul az angolok sziveskednének szolgálni, de míg emberek végzik e tisztet, addig Isten meitsen tőle; sokkal többet ér annál még a korlátlan sajtószabadság is; mert ha már bukni kell, jobb, ha az ember karddal kezében bukik, mintha hátra kötött kezekkel kellene magát levágnia. Hisz a sajtó ferde kinövesi mellett sem kívánják vissza azt az időt, mikor az ember a vendéglőbe lépett, az ajtón volt egy plakát, melyen jelezte volt, hogy miről szabad a tableau botenál beszélni—ezt az áldott korszakot jelenlegi egy karrikatura, melynek címe: A gondokozók klubja; a vendégek mely gondolkozásba merülve ülnek az asztal körül—szájkosarakkal.

A korlátlan sajtó feltárja az igazság talanságot és a visszaéléseket, segíti természetesen a műveltséget, reformokat sürget, kormányokat buktat, a nép és állam jólétét elősegíti, de egyszersmind segít sok igazságtalanságot és visszaélést elsimítani, gyűlöletet és elégedetlenséget terjeszteni, a tömeget ámítani, a nép és az állam jólétét károsítani. A ki a sajtószabadságot, mint a politikai elégedetlenség egyetemes orvosát dícséri akarja, annak először be kell bizonyítania, hogy a jó mindig mindenütt és minden körülmények közt hatalmasabb, mint a rossz.

Mindezekből következik, hogy a sajtó érdemelt sem túlbecsülni, sem kicsinyíteni nem lehet. Korunk haladásában nagy, elvitáztatlan érdemei vannak. Ha pedig a sajtó nagy kinövesei és ferdeségeivel találkozunk: annak a közönség az oka, mely az ily ferdeségeket támogatja. *Habina János.*

sükségünk van, mint a csak egy századdal ebből élt őseinknek.

És hogy — követve az előbbi szakaszban vert ösvényt, — a testgyakorlásnak a felnőttek kör beléi erkölcs határáról is szóljak pár szót: bizony-bizony, ha az érintett irányú testgyakorlásra több sűjt fektetnénk sok, poháresengés különben kellemes zenéje mellett végbemenő — keleti heves alkutunkból folyólag — néha zajos időtöltések elmaradhatnának és elmaradnának.

Sietek megjegyezni, hogy e tekintetben legtávolabbról sem akarok helyi viszonyokra célozni, s hogy a társas összejöveteleknek, még ha azok mérsékelt poharazással vannak is összekötve, nemcsak ellensége, sőt a legmegalább barátja vagyok, míg azoknak czeleja a komoly, sőt sokszor komoly minden napi élet velőságos fűszereit képező társas örömei nyújtása és élvezete. De elmaradhatónak, sőt elmaradandónak velem azokat akkor, ha már nemcsak a családi vagyon s vele együtt igen sokszor a családi boldogságot, az erkölcsi tökélet támadják meg az által, hogy a túlhajtott élv keresés a vágyak kielégítésére tiltott sokszor bűnös eszközökhöz nyúlásra kényszerít, a mire tájadalom napjainkban annyi elszomorító példát találunk, hanem a testi, erkölcsi és lelki erő elpazarlásával megtámadja a nemzeti közvagyon, a nemzeti tökélet is.

Különösen kötelességük erőik megtartásáról gondoskodni az apáknak, mert erőik nem csakaz övéik, hanem gyermekeiké is, s ha ők elvesztették azokat, a vesztésé, mint Herbert Spenczert idevonatkozólag helyesen mondja, kétszeres; mert: az atyák, kiknek a megokasodott versenytársak miatt küzdelmes helyzetük van, egész éven át reggeltől estig fáradozni kénytelenek, miattal kevés testmozgást tesznek, rövid szabad időt élveznek. Ezen szakadatlan és túlságos erőfeszítés következtében megrongált testszervezeteket gyermekeiknek örökül adják.

Ezen aránylag gyenge testalkatú gyermekek pedig, kik már születésüknél fogva is hajlandók arra, hogy a reájok nehezűd közönséges erőfeszítés alatt is lerokadjanak, oly pálya megfutására vannak kényszerítve, mely sokkal terjedelmesebb, mint az, mely a letűnt nemzedék meg nem gyengített gyermekei elé volt szabva.

Midőn a kitűnő pedagógus és szociológus idéztet szavait betű szerint aláírom, ahoz magam részéről csak azon megjegyzést esatolom, hogy reánk magyarokra nézve a munka terhe alatt megtört apai erő elvesztése nemcsak kétszeres, hanem tízszeres és százszoros vesztéses, mint a kiknek, — hogy már politikát is vegyítsek beszédembe, — rövid időn élethálal harozot kell vívnunk a szláv tenger már már vész jöslővel tornyosuló hullámaival, a melynek következtetése estére azt óhajtánám, hogy minden magyar ember legalábbis tíz közönséges ember ereyével, elszántságával, kitartásával és vitézségével bírjon.

A legnagyobb magyar, Szécsényy István egykor azt mondta, hogy még az apagyilkosnak is megkövelemzene, csak-hogy egyetlen magyar is el ne vesszen. En pedig azt mondom, hogy még a legutolsó koldús magyar gyermeket is egy-egy Herenlássé, vagy hogy magyar legyen, legalább is Toldy Miklóssá, avagy Kinizsy Pállá szeretném fejleszteni.

Nyujtsunk tehát alkalmat minden élet kornak a testgyakorlásra, nyujtsunk szabad játékeret a kicsiny, az iskolaköteles gyermekeknek és ifjaknak; lássuk el iskoláinkat kellő térével, téli és nyári testgyakorló helységekkel; ne tartssuk őket vissza, sőt serkentssük a játékra, testgyakorlásra, hadd edzék izmaikat, erősítsék szellemi éberségüket, elszántságukat, önruralmukat; alakítsunk tornaegyesületet, vagy atletikai klubbot a felnőttek számára, hogy megtarthassák az ifjúkorban szerzett testi és lelki rugókonyaságukat s a munkától ment szabad idejükben vonják el magokat a csábos inger következtében könnyen túlzással fajulható zajos társas örömtől, vagy nevezik nevén a gyermekek, a sokszor nagyon könnyen dobozdóba átmenő per mellett vigadástól és ez által a családi vagyon és boldogság, a nemzeti erkölcsi és anyagi erő pazarlásától.

Még egy pár szót!
Mint az analógus hosszas fejtegetéseim folyamán észrevehettek olvasóim, egész általánosságban beszéltem a testgyakorlás fontosságáról, a nem különbségre sem a gyermek, sem az ifjú, sem a felnőtt korban eddig vonatkozóval nem voltam. Most kell tehát az eddigiekhez azon pótló észrevétel fűznöm, hogy a mondottak, — eltekintve az érintett ifjú kori botlásoktól, és csak az erősebb nemnél olykor fellépő zajosabb túlhajtott társas élvezetekről és a velük járó következményektől színtügy vonatkoznak az emberiség gyöngédebb és — talán nem veszik tisztelt hölgyeim sértésnek — gyöngébb felére, a nőkre is, hogy a gyermekek, mint

a serdült és ifjú, vagy nevezük a rózsától vett hasonlattal, nyíló korszakban, sőt részben a felnőtt korban is.

Ha fontos feladatok várnak az életben a férfiakra, apákka fejlődő fiúgyermekre s a feladatok megkövetelik azt, hogy őket testileg és szellemileg erőteljes emberekkel fejlődni segítsük: nem kevésbé fontos feladat vár az anyákká leendő leánygyermekre és hajadonokra, mert hisz a jövő nemzedék testi részben szellemi épsége is tőlük, illetőleg az ő épi testi és lelki szervezeteiktől függ.

És mert a többször hangsúlyozott mai nevelési és társadalmi viszonyok majdnem egyenlő terheket raknak a nőkre a férfiakéval, úgy az iskolázás korában, mint később az életben: miért tagadnók meg a leányok illetőleg a nőktől is ez alkalmat hogy gyermek és ifjú korukban nemik és korukhoz illő játékokban, az úszás, korcsolyázás, az oly testi- és lélekűdítő tornajátékokban, sőt a tornák, nemük és jövendő hivatásukhoz mért rendszeres testgyakorlásban is ép egészséges testet, vidám kedélyt, lelki élelenségét és éberséget szerezhessenek.

Ime a mag el van vetve, a termés a talaj minőségétől, az ember munkájától és isten áldásától függ.

A magyar bútóripár.

— Fővárosi levél. —

E napokban egy enquet tartotta tanácskozásait azon módok felett, miképp lehetne a magyar ipar fellendülését elősegíteni. Az egyk állami kedvezményeket, a másik szorosabb összekötést kívánt a magántermelés és állami fogyasztás közt, a harmadik az ipari szakoktatás fejlesztésében találta a panaceát. Mindezeknek külön-külön és együttvéve a közelibb-távolibb jövőben jótékony hatásuk lehet; de sajnos, oly intézkedésekről, melyeknek már a jelenben is hasznát vennék, nem is hallottunk. Értjük az oly intézkedéseket, a melyek megakadályoznák a magyar ipar becsületének sárbatiprását s a fogyasztó közönség kitesztéséből élő elemek elszaporodását.

Különösen a bútóripár terén szaporodtak el a paraszta. Az egyk port hint a közönség szemébe nagyhangú cözégével, a másik leplezett zorsórt folytat a kézpézn helyett bútort ad a kölesőre szorult embereknek. Egész légiója él a fővárosban a titkos ügynököknek, kik a nagy cözérgő bútórraktárosok szolgálatában, ezektől kihordott bútórral szerelik föl lakásukat. E bútort azután „elütásás miatt”, „kényszerűségről” stb. eladják, ha baleket csiphetnek. Ismerünk olyanokat, a kiket már 10 év óta sűjt a sors s e mellett oly jól érik magukat, hogy házat is vásárolnak a fennmaradó útiköltéségből. Az uszortörvény bünteti a leplezett zorsórt is, de nem a bútóripár terén. Mit tehetnek ők arról, ha valaki nem használatra vesz bútort s azt megbizottaik által elértékésitven, a kapott 2—300 frt helyett 1000—1200 frtot fizet részletekben?

A bútóripár oly czikk, melynek hasznavehetőségét nem lehet azonnal megítélni. Csak a tényleges használatban napok mulva tudjuk meg, mily gyalázatosan szedettünk rá né-melykor.

A szaktanácskozmány óhajok kifejezésével ért véget, de hatása más téren is nyilatkozik: a sajtó élénkebb figyelmet fordít a magyar ipar fellendítésére s jelen soroknak is czeleja a bútóripár és a közönség érdekében szót emelni.

Hosszú évek óta áll fenn a nádor-úteza 7. sz. a „Dózsa Testvérek” asztalosok sajtó készítményeinek diszes, dúsz választékú bútórraktára. Csinos, képes vastag árjegyzék kalauzusa a közönséget szűkségeitben s a gombamódra szaporodó bútórraktárosoktól, a végeladásoktól, még a végeladásoknál is olcsóbb, sőt hallatlanul olcsó árakkal dolgozó versenytől megóvja ezen czég régi szolidasága. Bizonyára csak komikum, hogy e czég régi hírnevének kihasználására egy Fleischer nevű mézáros Dózsa magyarorsította nevét s másfél év óta olcsóskodik hallatlanul az Erzsébet-terén. Ilyen komikus epizódjai is vannak azon nagy háborúnak, melyet az élelmes emberek a magyar bútóripár renoméja ellen folytatnak; de a „neveltségesség nem öl”, mert különben, hogy existálhatnának az ilyen neveltségesség figurák.

Az ember mindig bir bizonyos regényes hajlamokkal, de a ki ilyen hajlamokból köt lejtett, annak neve: balek. Ime az „abban maradt házasság”, hol az újonnan bebutorozott lakás fölülésége vált! A résztvevő balek siet azt megvásárolni, nem is sejtve, hogy ezáltal épen a 100-ik házassága ment fűstbe az adónak, a kinek különben a szomszéd lakásban van a felesége 5—6 gyerekkel egyetemben s jóízűt nevetnek a magyaripar fellendülésének nagyszerű terveiről. Az eladónak, ki csak úgyneve egy bútórraktárosnak, szerföltött jól áll a „visszament partie” s e mellett vigasztalja magát avval is, hogy hiszen jó áron adott túl a limlomok. *Reporter.*

Közgyűlés.

A városi törvényhatósági bizottság f. október hó 22-én, gróf Szapáry István főispán elnökele alatt tartott rendes havi közgyűléséről a következők közöljük:

A közizgatás szeptember havi állapotról felolvasott polgármesteri jelentés tudomásul vétetett.

Szalai Pál számtiszt nyugdíjazási ügyében érkezett miniszteri leirat, mely az augusztus 17-én tartott rendes havi közgyűlés ez ügybeni határozatát jóváhagyja, tudomásul vétetett.

A gazdasági tanfolyammal összekapcsolt felsőbb népiskolának földmivesiskolává alakítása tárgyában érkezett miniszteri leiratra beadott azon tanácsi javaslat, hogy a kérdéses iskolát és gazdaságát a városi közönség még a folyó évben tartsa fenn s intézzen felterjesztést a földmívelésügyi miniszter úrhoz az intézet és gazdaságának átvétele iránt olyképp, hogy nyilatkozzék arra nézve, vajon a gazdaságos és iskolát a jövő évtől kezdve átvehetné-e, avagy beelegez abba, hogy az iskola és gazdaság a jövő tanévtől fogva beszünttetessék: oly kiegészítéssel fogadtatott el, hogy a czél könnyebb elérhetőse végett, ez ügyben az országgyűlés képviselőházához felirat lesz intézve.

A sertiáshálókhöz vezető szárnyvasútnak a körkemenzűg leendő meghozásbátításához szükséges földet átengedése tárgyában betérjesztett tanácsi javaslat elfogadtatott; e szerint a most érintett vasútvonalon kiépítéséhez szükséges, városi tulajdonon képező földterületek az osztrák magyar államvasút társaságnak csak az esetben fognak díjtalanul átengedtetni, ha a polgármester úr által a nevezett társasággal különösen a tanácsai díjtételek leszállítása végett megindított tárgyalások sikerre vezetnek.

A legűbb adót fizető bizottsági tagok jövő évi névjegyzékét a közgyűlés tudomásul vette s a belügyminiszteriumhoz fölterjeszteni rendelte.

A város 2 drb 1500 frankos magyar vasúti kölcsönkötvénye és 5 drb 1000 frtos osztrák államadósági kölcsönkötvénye, a tanácsi javaslat elfogadásával, eladatni határozatott.

Ezek után, a jelen közgyűlésre kitűzött 6 rendbeli eladási és vételi ügy, mivel a bizottság tagjai kellő számmal nem jelentek meg, tárgyalás végett a jövő közgyűlésre tűzött ki.

A városi zálogház mult évi számadása, illetőleg a zálogházi kamatok szabályozása tárgyában beadott tanácsi javaslat elfogadtatott: ezen javaslat szerint a zálogházi kamatok — az értékpapirokra adott kölcsönök utáni kamat kivételével, mely továbbra is 6% illetve 7% marad. — felemeltettek, és pedig azon egyszerű oknál fogva, hogy az eddigi olcsó kamat, a forgalom esekyése miatt a ráfordított költséget nem bírja meg.

A főber rendezése tárgyában készített, s gazdasági bizottság és a városi tanács által elfogadása ajánlott javaslatot a közgyűlés elfogadta; e szerint jövőre a következő díjtételek állapítottak meg:

1. kéteves és ennél idősebb kanozától 3 frt 50 kr.; 2. kéteves és azonfelüli lótlól 3 frt; 3. egyéves oskától 2 frt; 4. kéteves és azonfelüli üszőtől és tehéntől 3 frt 25 kr.; 5. kéteves és azon felüli tinótól 2 frt 53 kr.; 6. egyéves borjútól 2 frt; 7. egy ökörtől 3 frt; 8. birkátlól 30 kr.; 9. számától 1 frt 50 kr.; 10. kecskétől 1 frt; 11. hatlónapos és azonfelüli sertéstől 60 kr.; 12. malacoktól 6 hónapon alul 30 kr.; 13. lúd és libától darabonként 10 kr.

Ezek után következett volna a közgyűlés legfontosabb tárgya a jövő évi költségvetés megállapítása; minthogy azonban 11 óra már elmúlt s ezen nagyterjedelmű tárgy delű egy sem lett volna elintézhető: e helyett a kutyak tartásáról és kutyaadóról szóló szabályrendelet tervezete vétetett tárgyalás alá, a mely, bár az előadó főjegyző, mielőtt a javaslatot felolvasva volna, előadta, hogy ezen szabályrendelet alkotására a mult évben hozott állategészségi törvény kötelezi a törvényhatóságot: mégis úgy látszott, mintha a yanakvas bizonyos nemével fogadtatott volna. Maga a tárgyalás igen élénk, — sőt komikus jelenetekben gazdag volt; a milyen erős és heves volt a támadás: ép oly kitaró és elszánt volt a védelem; s minthogy ezen kutyakérdésben minden felszólaló sajtó érdekeinek szempontjából indult ki: a tervezetben foglalt kutyaadót a közgyűlés mérsékelté s lejjebb szállította.

A delutáni tárgyalás már sokkal esenedesebb volt; alig akadt egy-két érdeklődő bizottsági tag. Először is az apróbb ügyek intézettek el.

A városi szegények részére szükséges kenyérszállítás iránt tartott árlejtés eredménye, minthogy az a rossz mos'ani árához képest kielégítőnek találtatott, a tanácsai javaslat értelmében, elfogadtatott és jóváhagyott, úgyszintén jóváhagyott a

